

A TASZ és az Access Now észrevételei az Általános Adatvédelmi Rendelet magyar végrehajtási törvény előterjesztéshez

2017. szeptember

A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) egy vezető emberi jogi jogvédő civil szervezet, többek között az adatvédelem területén is.¹ 1994-es megalakulásunk óta azért dolgozunk, hogy Magyarországon bárki megismerhesse alapvető emberi jogait, és érvényesíthesse azokat a hatalom indokolatlan beavatkozásaival és mulasztásaival szemben. Ennek érdekében nyomon követjük a jogalkotást és jogfejlesztő tevékenységet végzünk, stratégiaileg fontos perekben képviselést nyújtunk és évi több mint kétezer ügyben jogsegélyt nyújtunk, képzéseket tartunk és média kampányokkal mozgósítjuk a nyilvánosságot. Jelenlegi adatvédelmi prioritásunk magyarországi tartalomszolgáltató cégekkel kapcsolatba lépve elérni, hogy készítsék el és hozzák nyilvánosságra átláthatósági jelentéseiket (transparency reportjaikat).

Az Access Now egy nemzetközi szervezet, amely a felhasználók digitális jogait védi a világ minden táján.² Szervezetünk 40 fős és 11 országban vagyunk jelen a világ különböző országaiban. Belgiumban, Costa Ricában, Tunéziában és az Egyesült Államokban van bejegyzett irodánk, ahol technológiai, érdekképviseleti, támogató és adminisztratív csoportokkal minden régiót átívelően dolgozunk. Innovatív szabályozási ötletekkel, a felhasználók bevonásával és közvetlen technológiai segítségnyújtással küzdünk a nyitott és biztonságos kommunikációért mindenki számára. Világszerte fellépünk a magánszféra védelméért. Az Access Now már azóta részese az (EU) 2016/679 Rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) reformfolyamatának, hogy az Európai Bizottság indítványozta azt 2012 januárjában.

A TASZ és az Access Now az alábbi észrevételeket fogalmazza meg a magyar Igazságügyi Minisztérium által előkészített általános adatvédelmi rendelet jogharmonizációs célú törvénytervezetéhez.³ Mindenekelőtt azonban fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy az általános adatvédelmi rendelet az EU egyik legátfogóbb jogalkotási folyamata, ezért a társadalmi egyeztetésre szánt egyhetes határidő nem tükrözi megfelelően a rendelet jelentőségét és társadalmi hatását. Az általános adatvédelmi rendelet újra a felhasználók kezébe helyezi a

¹ Társaság a Szabadságjogokért <https://tasz.hu/en>

² Access Now <https://www.accessnow.org/>

³ Infotv.-módosítás előterjesztése

http://ppos.hu/Infotv_jogharm_modositas_eloterjesztes_170825_PPOS_Kulcs%C3%A1r_Zolt%C3%A1n.pdf

személyes adataik feletti kontrollt, ezért egy jogállami, demokratikus társadalomban a kormánynak biztosítania kellene a nyilvános és széleskörű diskurzus lehetőségét.

Magyarország és az adatvédelem

Magyarország úttörő volt a személyes adatok védelmében. Már 2000-ben teljesítette az Európai Unió adatvédelmi sztenderdjeit, ezzel első volt a 2004-ben csatlakozó tíz állam között.⁴ Magyarország 2003 júniusában tovább korszerűsítette az adatvédelmi szabályozását egy új törvény elfogadásával.⁵ A magyar adatvédelmi törvény az ország Európai Unió csatlakozása óta is megfelel az 1995-ös Irányelv előírásainak, de az adatvédelmi hatóság függetlenségével kapcsolatos aggodalmak megkérdőjelezték az ország adatvédelem iránti elköteleződését. Az általános adatvédelmi rendelet közvetlen alkalmazása és implementálása egyedülálló lehetőséget teremt arra, hogy Magyarország helyreállítsa ezt az elköteleződését. A törvénytervezet alapján azonban úgy tűnik, hogy Magyarország csak a legszükségesebb változtatásokat tervezi megtenni. A javaslat ugyanis csak a rendeletnek való elégséges megfeleléshez szükséges mércéket tartalmazza. Az alábbiakban javaslatokat fogalmazunk meg a tervezet szabályozási tartalmának kiszélesítésére.

Az általános adatvédelmi rendelet implementálása

Az általános adatvédelmi rendelet egységes és magasabb szintű adatvédelmi jogokat biztosít a felhasználók számára az egész Európai Unióban, annak érdekében, hogy visszaállítsa a felhasználók személyes adataik feletti kontrollját. A jogszabály csökkenti az Európai Unión belül szolgáltatásokat kínáló vállalatok adminisztratív terheit, valamint tisztázza a vállalkozások kötelezettségeit és felelősségeit. Az általános adatvédelmi rendeletben rejlő lehetőségek és előnyök lehető legjobb kihasználása csak határozott, egységes és összehangolt végrehajtással biztosítható a felhasználók és a piaci szereplők számára. Ilyen például a felhasználók azonos szintű hozzáférése az igazságszolgáltatáshoz és egyes jogorvoslati mechanizmusokhoz. Az általános adatvédelmi rendelet egyedülálló lehetőséget teremt az erős és összehangolt végrehajtás megteremtésére. Annak érdekében, hogy az általános adatvédelmi rendelet az adatvédelmmel kapcsolatos garanciák legmagasabb szintjét teremtsen meg, Magyarországnak a végrehajtási tervezetben a következő szempontokat kell beépítenie.

A NAIH függetlenségének biztosítása.

A végrehajtási rendelet megalkotja az ún. együttműködési mechanizmust, valamint felállítja az Európai Adatvédelmi Testületet. Növeli az adatvédelmi hatóságok hatáskörét – például jelentős pénzbírságokat szabhatnak ki, amellyel együtt jár a jogsértő magatartásokkal szembeni elrettentő hatás is. A hatékony kikényszerítés és végrehajtás érdekében Magyarországnak biztosítania kell a NAIH teljes függetlenségét. A szűkülő közjogi lehetőségek és a jogállamiság megkérdőjeleződése mellett az adatvédelmi hatóság hatásköre és függetlensége kritikus kérdés. Minden olyan kísérlet elfogadhatatlan, amely az adatvédelmi hatóság további eljelentéktelenítéséhez vezet. Magyarországnak garantálnia kell továbbá az adatvédelmi hatóság működéséhez szükséges erőforrásokat. Megfelelő költségvetést kell biztosítania a személyi apparátus megtartására és a hatóság

⁴ EU Commission decision of 26 July 2000 on the adequate protection of personal data provided in Hungary <http://www.ceecprivacy.org/pdf/hungaria.pdf>

⁵ See EU Commission, Comprehensive monitoring report on Hungary's preparations for membership, 2003. http://ec.europa.eu/development/body/organisation/docs/CMR_HU.pdf

működésének garantálása céljából, valamint növelnie kell a hatóság tevékenységeinek átláthatóságát is.

A civil szervezetek képviseleti joga és a közérdekű igényérvényesítés.

A 2015-ös Eurobarométer felmérés szerint a válaszadóknak csak a 37%-a hallott az adatvédelmi hatóságok létezéséről, és még az ő többségük sem tudta, hogyan élhet a jogorvoshathoz való jogával vagy hova fordulhat segítségért.⁶ A felhasználók hatékonyabb joggyakorlását elősegítheti, ha az adatvédelmi jogsértésekkel szemben úgy lehet fellépni, hogy civil szervezetek nyújtanak nekik képviseletet. A civil szervezetek által képviselt ügyek elősegítik az egyéni panaszok hatékonyabb kivizsgálását és kiegészíthetik az adatvédelmi hatóság hivatalból indított eljárásait. A tervezetben Magyarországnak biztosítania kellene, hogy a közérdek védelme érdekében a civil szervezetek önállóan indíthassanak eljárást az adatvédelmi hatóság és a bíróság előtt.

Általános ajánlások az általános adatvédelmi rendelet rugalmasan átültetendő szabályaival kapcsolatban.

A jogszabály jellegétől eltérően a rendelet mérlegelési lehetőséget biztosít a tagállamok számára egyes jogintézményekkel kapcsolatban. Rendkívül fontos, hogy ezeket a diszkrecionális szabályokat oly módon ültessék át, hogy óvják az adatvédelmi szabályozás lényegi magját. A tagállamok számára segítségként a konkrét javaslatokat tartalmazó útmutatót dolgozott ki nemzetközi szervezetek egy csoportja, amelynek az Access Now is részese ([link](#)).⁷

Összefoglalva

A Társaság a Szabadságjogokért és az Access Now is üdvözli a lehetőséget, hogy észrevételeket tehet az általános adatvédelmi rendelethez kapcsolódó végrehajtási törvény tervezetéhez. Bízunk benne, hogy Magyarország nemcsak eleget tesz a rendelet végrehajtására vonatkozó kötelezettségeinek, hanem megragadja az egyedülálló lehetőséget és helyreállítja az úttörő szerepét a személyes adatok védelmében a jelenlegi tervezetnek a fentiek szerinti kiegészítésével.

Kapcsolat

Társaság a Szabadságjogokért

Asbóth Márton | Projektvezető, Magánszféra projekt | asboth.marton@tasz.hu

Hegedűs Arno | Jogi munkatárs, Magánszféra projekt | hegedus.arno@tasz.hu

Access Now

Fanny Hidvegi | European Policy Manager | fanny@accessnow.org

Estelle Massé | Senior Policy Analyst | estelle@accessnow.org

⁶ European Commission, Data Protection EuroBarometer, June 2015.

http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/factsheets/factsheet_data_protection_eurobarometer_240615_en.pdf

⁷ EDRi, FIPR, Access Now, Privacy International, Panoptikon Foundation, Bits of Freedom. Flexibilities under the General Data Protection Regulation.

https://edri.org/files/GDPR_analysis/EDRi_analysis_gdpr_flexibilities_summary.pdf